Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummers	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2018/72 Beoordeling veilige derde landen – Zuid-Afrika
Hoofdtaak	Asiel
InformIND Thema	Vw 30a. Niet ontvankelijk / Vw 30a.1c Veilig Derde land / Vw 30a.1c Informatie voor uitvoering
Relatie met	IB 2018/36 Beoordelen veilige derde landen in de asielprocedure
Geldig vanaf	17-09-2018
Geldig tot en met	17-04-2022

1. Aanleiding

Dit Informatiebericht gaat over de beoordeling van Zuid-Afrika als veilig derde land.

Zie voor algemene informatie aangaande de toepassing van 'Veilig derde land' Informatiebericht nummer 2018/36.

2. Inhoud/Toelichting

Voor elk land dat als veilig derde land wordt aangemerkt zal in ieder geval een algemene beoordeling moeten worden gegeven waar het gaat om de mogelijkheid om asiel aan te vragen, de vraag of er gedwongen terugkeer naar het land van herkomst van asielzoekers en erkende vluchtelingen plaats vindt en de behandeling van asielzoekers en erkende vluchtelingen in het betreffende derde land. Hiervoor is goede landeninformatie nodig. Om die reden is TOELT gevraagd om algemene informatie aan te leveren aangaande dit onderwerp. Deze informatie treft u in de link hieronder aan.
http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_979726_0/

Op basis hiervan heeft een beoordeling plaats gevonden van de vraag of Zuid-Afrika in het algemeen als veilig derde land kan worden aangemerkt voor asielzoekers en vluchtelingen afkomstig uit andere landen.

Deze beoordeling treft u hieronder aan.

Beoordeling van Zuid-Afrika als veilig derde land:
Zuid-Afrika is partij bij het VN Vluchtelingenverdrag en andere relevante mensenrechtenverdragen. Het verbod op refoulement is tevens opgenomen in artikel 2 van de Vluchtelingenwet 1998 (https://www.gov.za/sites/default/files/a130-98_0.pdf). In de mensenrechtenrapporten over 2016 en 2017 van het US State Department wordt vermeld dat geen gevallen van refoulement hebben plaatsgevonden in die jaren. De wetgeving voorziet in het geven van asiel en de vluchtelingenstatus en er bestaat een nationaal systeem waarmee bescherming wordt geboden aan vluchtelingen. De statusbepaling en procedures vallen onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Informatie hierover kan worden gevonden op de volgende website van dit ministerie: http://www.dha.gov.za/index.php/refugee-status-asylum. Uit informatie van UNHCR (http://www.unhcr.org/5461e604b.pdf) blijkt het volgende:

"South Africa's national legislation incorporates the basic principles of refugee protection, including freedom of movement, the right to work, and access to basic social services. However, some public institutions do not recognize refugees' permits, preventing them from benefitting fully from these rights." en "RSD is carried out by the South African Government. In 2015, it will continue to support international efforts to protect and assist refugees through providing access to health facilities, schools and social services." Uit de UNHCR Global Focus (website: http://reporting.unhcr.org/node/2524) blijkt dat: "South Africa hosted the largest number of people of concern in the Southern Africa region with close to 88,694 refugees and some 191,333 asylum-seekers."

In afwachting van een beslissing over toekenning van een eventuele asielstatus krijgt iemand een tijdelijke vergunning tot verblijf van een half jaar, de zogenaamde Section 22 permit. Met deze vergunning mag iemand werken en heeft hij/zij bescherming tegen uitzetting. Als iemand een vluchtelingenstatus krijgt toegekend verkrijgt men meestal een zogenaamde Section 24 Permit, een verblijfsvergunning voor twee jaar met mogelijkheid tot verlenging en die ook recht geeft op werk. Wordt de asielaanvraag afgewezen dan kan een aanvrager in beroep gaan bij de Refugee Appeal Board.

Voor de toegang tot sociale voorzieningen, werkgelegenheid, gezondheidszorg en onderwijs, zie http://www.probono.org.za/Manuals/Refugee-Manual/2013_06_20_LRC_Asylum_and_Refugee_Guide.pdf. Inzake het recht om te werken: "As a refugee or asylum-seeker, you have a right to seek employment under fair conditions. This right is endorsed on your refugee or asylum-seeker permit." Inzake sociale voorzieningen: "As an asylum-seeker or refugee, you are usually required to care for your own social and economic needs. However, in certain cases, the South African government, United Nations High Commission for Refugees (UNHCR) or a non-governmental organisation can provide assistance." Inzake onderwijs: "Everyone, including every adult, has a right to basic education. In South Africa, primary education is obligatory and it is a criminal offence to prevent a school-aged child from attending school. The government is obliged to provide adequate primary education for all children including refugees and asylum-seekers." Inzake gezondheidszorg: "If you have a medical emergency, you cannot be denied access to medical services."

NGOs maakten melding van discriminatie van asielzoekers, migranten en vluchtelingen ten aanzien van toegang tot gezondheidszorg en scholing. Om dit tegen te gaan werkte de regering samen met UNHCR en het IOM. Volgens het 2017 rapport van het US State department was toegang tot essentiële gezondheidszorg in het algemeen beschikbaar, maar "access for chronic illnesses and preventive care operated on a queue system. Refugees and migrants received services after citizens, which often resulted in delayed services." Voorts zou de toegang tot scholing voor kinderen van vluchtelingen en migranten bemoeilijkt worden omdat men niet altijd over geboortebewijzen beschikt en scholen vaak asieldocumenten weigerden als verblijfsvergunning. Op de UNHCR website 'Global appeal 2015' staat vermeld dat UNHCR voor de korte termijn materiële hulp blijft bieden voor kwetsbare vluchtelingen en asielzoekers die geen toegang hebben tot andere basishulp, zoals onderdak en voedsel, totdat zij hiertoe toegang hebben van de kant van regerings- of liefdadigheidsinstellingen. UNHCR biedt echter geen lange termijn hulp: "The UNHCR does not provide long-term assistance as refugees and asylum seekers have the right to work and earn a living and access social services in South Africa."

Informatie m.b.t. Zimbabwaanse LHBTI asielzoekers in Zuid-Afrika:

Zoals hierboven gemeld kent Zuid-Afrika een uitgebreide vreemdelingenwetgeving en ook mensen uit Zimbabwe kunnen daar ook een beroep op doen. In de praktijk geldt dat zeker ook voor LHBTI vluchtelingen, waarvoor ook speciale opvangmogelijkheden en hulporganisaties bestaan. Zie bijvoorbeeld dit artikel van de UNHCR: http://www.unhcr.org/afr/news/stories/2017/4/58eb36af4/lgbti-refugee-welcomes-opportunity-for-new-beginnings-in-south-africa.html

Als enig land in Afrika, erkent Zuid-Afrika niet alleen het homo-huwelijk maar kan een homoseksuele relatie nog niet zijnde een huwelijk met een Zuid-Afrikaan ook recht op permanent verblijf geven. Zie het hoofdstuk over Permanent homosexual or heterosexual relationship in de Immigration regulations: https://www.ru.ac.za/media/rhodesuniversity/content/international/documents/visaforms/New%20Immigrations%20Act%202014.pdf

Conclusie:
Zuid-Afrika kent een werkend nationaal asielsysteem. Voorts is Zuid-Afrika partij bij het Vluchtelingenverdrag en andere relevante mensenrechtenverdragen. Het verbod op refoulement is wettelijk vastgelegd en er zijn de afgelopen jaren geen gevallen van refoulement gerapporteerd. Voorts werkt de Zuid-Afrikaanse regering samen met UNHCR en NGO's voor wat betreft de bescherming en de positie van asielzoekers en vluchtelingen. Asielzoekers en vluchtelingen hebben recht op werk en hebben in het algemeen recht op sociale voorzieningen, onderwijs en gezondheidszorg. **Zuid-Afrika kan in het algemeen dan ook als Veilig derde land in de zin van artikel 30a Vreemdelingenwet en 38 van de Procedurerichtlijn worden aangemerkt.** Dit geldt ook voor Zimbabwaanse LHBTI's.

4. Afstemming
Dit bericht is afgestemd met DMB, JZ, A&B en DV/TOELT.